

Instruktioner till finansieringskalkylen

Kalkylen avser i huvudsak aktiebolag

För att förstå finansieringskalkylen är det viktigt att ha kunskap och förståelse för ett antal finansiella begrepp. De beskrivs därför kortfattat och förenklat nedan innan beskrivningen av finansieringskalkylen. Om du som blivande fiskodlare har bakgrund inom den finansiella sektorn kan du hoppa över detta kapitel men för övriga blivande odlare är det nödvändigt att förstå de olika termerna.

Externa finansiärer

Bank

Banklån är kredit för en direkt investering eller flera investeringar. Ibland förekommer att banken beviljar en "låneram" vilket motsvarar ett lånetak/lånelöfte som en privatperson kan få inför ex. ett bostadsköp.

Ett företag behöver ofta en rörelsekredit/checkkredit för att parera tillfälliga underskott av likvida medel. För en rörelsekredit betalar låntagaren både en kontrakt- och en dispositionsränta. Kontraktsräntan betalar låntagaren för att ha möjlighet att utnyttja rörelsekrediten och baseras på det maximalt beviljade beloppet. Räntan för rörelsekrediten baseras på det belopp som för varje enskilt tillfälle nyttjas av rörelsekrediten. Förenklat utgår vi från följande exempel. Företagaren beviljas en rörelsekredit om maximalt 500 000kr. För detta betalas 2 % i kontraktsränta, vilket på årsbasis innebär 10 000kr. Kontraktsräntan måste betalas oavsett om rörelsekrediten nyttjas eller inte. För att göra en förenklad och helt teoretisk beräkning och påvisa total räntekostnad för låntagaren så är utgångsförutsättningen att rörelsekrediten alltid (i praktiken omöjligt) nyttjas med 300 000kr av det beviljade beloppet om 500 000kr och har en dispositionsränta om 6 % så innebär detta är en årlig räntekostnad om 18 000kr. Den totala kostnaden för rörelsekrediten blir då 28 000kr/år.

Andra långgivare

Som komplement till banker finns andra aktörer som kan delfinansiera ett bolags verksamhet. Det finns emellertid regionala skillnader samt olika aktörer varför en första kontakt lämpligen tas med ex. ALMI i den region där verksamheten ska bedrivas.

Borgen

I de flesta fall kräver en långgivare att ägaren(na) går i borgen för bolagets krediter, i synnerhet när bolaget är nybildat. Det är viktigt att känna till att en borgensman kan bli skyldig att betala hela eller delar av skulden om gäldenären (i detta fall bolaget) skulle missköta sig eller av annan anledning inte kunna betala lånet. Att vara borgensman kan påverka dina egna möjligheter till att bli beviljad privata lån. Långgivaren kan kräva antingen en generell eller en beloppsbegränsad borgen. Det senare är att föredra eftersom det minskar risken för den som äger bolaget som är låntagare.

Det finns flera externa och i huvudsak offentligt finansierade aktörer (t.ex. ALMI) eller stiftelser som kan gå i borgen för ett bolag. Detta kan utgöra en kompletterande borgen. För en långgivare (borgensnär) utgör en extern borgensman högre säkerhet.

Kreditgarantiföreningar

I vissa regioner finns kreditgarantiföreningar. Även dessa kan gå i borgen för ett lån. Ta kontakt med ex. ALMI för vidare information om hur det ser ut i din region.

Factoring

När säljande bolag fakturerar köparen anges ett datum när fakturan skall vara betald, vanligen 30 dagar efter att fakturan skickas. Det kan förekomma tillfällen då säljaren har behov av att få betalt omgående, oftast beroende på att bolaget har dålig likviditet. Då kan fakturan säljas till ett utomstående finansbolag eller till en bank. Detta är dock förenat med en kostnad (avgift), vanligen i procent av det fakturerade beloppen. Konsekvensen av factoring blir att det säljande bolagets intäkt minskar med motsvarande belopp men det kan finnas tillfällen då factoring är en lösning om det saknas likvida medel.

Avbetalning

Avbetalning är en form av kredit som kopplas till det specifika objektet som finansieras. Detta är vanligt förekommande vid finansiering av fordon. En avbetalning utgår i regel från att kreditgivaren kräver handpenning, vilket ex. kan vara 20 % av objektets förväntade marknadsvärde. Om ett fordon står som säkerhet för lånet har långivaren rätt att ta tillbaka fordonet om låntagaren inte kan betala ränta och/eller amortering. Denna form av finansiering avser alltid det som kallas lös egendom, vilket är allt som inte är fast egendom d.v.s. mark och på mark ex. uppförd byggnad.

Leasing

Leasing är att betrakta som att bolaget hyr lös egendom, ex. ett fordon. Eftersom leasing är att hyra något belastar den inte balansräkningen och ska således inte redovisas i den ekonomiska beräkningsmodellen annat än som är en löpande kostnad för bolaget.

Extern investerare

Ibland är det klokt att ta in en extern delägare i ett företag, både för att dela riskerna med att starta och driva ett bolag, men även för att få in mer likvida medel i samband med att bolagets startas. Det finns egentligen inga generella regler som reglerar förhållandet mellan den initiala ägaren och den andra delägaren/investeraren. Lösningen blir i regel ett resultat av det specifika bolagets och dess ägares rådande och förväntade förutsättningar.

En mycket stark rekommendation är att parterna reglerar villkoren i ett aktieägaravtal. Gör detta så tidigt skede som möjligt och ta hjälp av någon som har kunskap/erfarenhet. Om delägarna skulle bli oense är det nästan alltid för sent att i det läget skriva ett aktieägaravtal.

Att starta ett aktiebolag

I samband med bildandet måste den (de) blivande företagaren(na) gå in med minst 50 000kr i aktiekapital. Det sker normalt i form av likvida medel. Det finns ingen övre gräns avseende beloppet på aktiekapitalet.

Det förekommer även att de likvida medlen ersätts helt eller delvis via en apportemission. Det kan vara en möjlighet om ex. en enskild firma ombildas till aktiebolag. De värden som då överförs från den enskilda firman ska då minst motsvara 50 000kr. Exempel på värden för en fiskodling kan vara odlingstillstånd, utrustning eller ändamålsenliga lokaler.

En del upplever det som svårt och byråkratiskt att starta ett aktiebolag. Använd hemsidan verksamt.se och följ dess instruktioner så underlättas processen. Denna hemsida är mycket informativ.

Två mycket bra hemsidor som beskriver hur en uppstart och utveckling av ett bolag kan ske är;

<https://www.verksamt.se/utveckla/finansiering>
<https://www.almi.se/kunskapsbanken/finansieringsguiden/>

Instruktioner för finansieringskalkylen

Finansieringskalkylen kan användas som underlag för att beräkna kapitalbehovet för investeringen samt om behov föreligger ändra omfattningen på rörelsekrediten. Den kan användas fristående men syftet är främst att den ska utgöra ett underlag till de ekonomiska beräkningsmodellerna. Kalkylen påvisar bl.a. kapitalbehovet, hur och av vem det finansieras samt räntekostnaden.

Finansieringskalkylen är skapad i Excel. Den innehåller liksom de ekonomiska beräkningsmodellerna ett flertal variabler. Celler (rutor) som har färgen är de variabler som användaren ska arbeta med och kan justera. Övriga celler är låsta och beräknas automatiskt. Det finns tre kalkylblad. Det första, flik A, avser de investeringar som görs i samband med etableringen. Det andra, flik B, avser hur investeringarna finansieras samt fördelningen mellan ägarkapital och långgivare. Det tredje, flik C, avser det första årets löpande drift av bolaget finansieras. Kalkylblad ett och två ger underlag för kalkylbladet i den ekonomiska beräkningsmodellen vars flik heter finansiering och för räntekostnaden i budgeten. Notera även att effekterna av avskrivningarna påverkar både resultat- och balansräkning. Kalkylblad tre kan med fördel användas för att beräkna räntekostnaden på rörelsekrediten. Den totala räntekostnaden för rörelsekrediten ska fyllas i på fliken budget som finns i den ekonomiska beräkningsmodellen.

Flik A

Börja med att fylla i flik A som är en sammanställning av investeringarna.

1. Anläggningstillgångar och dess investering-kostnader. Fyll i vad investeringen avser, dess kostnad samt vilken avskrivningstid respektive investering har. Om det råder oklarhet så kontakta en redovisningsekonom eller en revisor.
2. Fyll därefter i investeringskostnaderna för övriga installationer samt dess avskrivningstid.
3. Slutligen fylls cellerna i för odlingsutrustning. Skattemässigt får inte avskrivningstiden understiga 5 år.

Samtliga investeringskostnader fylls i kolumn C medan avskrivningstiderna anges och väljs i kolumn D. Kostnaderna för de totala investeringarna beräknas automatiskt och framgår i cell 39C. På raden 36F-O framgår de årliga avskrivningarna vilket baseras på investeringsbeloppen och de valda avskrivningstiderna. Det kvarvarande beloppet efter 10 år för de investeringar som har en avskrivningstid överstigande 10 år summeras i cell 41C.

Flik C

Fortsätt sedan med flik C som avser hur den löpande driften ska finansieras. Om ägaren inte har för avsikt att uppta en rörelsekredit kan denna flik utelämnas.

1. Börja med att beräkna behovet av storleken på rörelsekrediten i cell 5C. Erfarenheten pekar på att många underskattar behovet av rörelsekredit. Om bolaget skulle sakna likvida medel kan det i värsta fall leda till att det inte är möjligt att ex. köpa foder, betala löner, skatter och avgifter.
2. I cell 7C anges ett förväntat medelvärde av kommande tre års dispositionsränta.
3. Ange därefter procentsatsen för kontraktsräntan i cell 8C. Räntekostnaden beräknas automatiskt på rad 9D-F. Kontraktsräntan baseras på rörelsekreditens storlek.
4. Gör ett antagande om hur stor del av rörelsekrediten som avses nyttjas för vart och ett av de kommande tre åren, fyll i detta i cellerna 6D-F.
5. På rad 11D-F framgår bolagets totala räntekostnad, vilken omfattar rörelsekreditens kontrakts- och dispositionsränta samt räntekostnaden för investeringskrediten.

Flik B

När flik A är klar fortsätter du med flik B som visar hur investeringarna ska finansieras. I flik B anges alla värden i SEK.

1. Börja med att ange om det finns något investeringsstöd för investeringarna. Skriv in beloppet i cell 5D.
2. I cell 9B och 16B anges vilka som finansierar investeringarna. Ange i cell 9C procent av den totala andelen (7D) som finansieras av annan aktör än bank, ex. ALMI.
3. Därefter anges i cell 16C den procentsats som en bank förväntas låna ut för att finansiera investeringarna.
4. I cell 26C anger du i procent din egna insats. Där förväntas ingen amortering eller ränta.
5. I cell 10C respektive 17C fylls amorteringstiden i för respektive finansiär.
6. Fortsätt därefter med cell 14C och 21C där respektive finansiärs ränta fylls i. Att beräkna ränta över tid bygger på antaganden, svårigheten och osäkerheten ökar kraftigt med tiden. Att förutse ränteläget under en tid av 10 år är omöjligt. Utgå från att dagens ränta (2018) är historiskt låg och för att skapa en buffert mot ökade räntekostnader är det klokt att öka procentsatsen för räntan. Rådfråga gärna en bank eller annan aktör som är kunnig i ämnet. De förvalda räntesatserna är med dagens mått ganska höga och ska ses som ett antagande om ett medelvärde för kommande tioårsperiod. Författarna fränsäger sig allt ansvar för att dessa förvalda räntesatser kommer spegla framtida ränteutveckling.
7. Om det finns restskuld efter 9 års amortering framgår detta i cell 13N och 20N.

Hushållningssällskapet

Ventilgatan 5 D, 653 45 Karlstad | Telefon 054-54 56 00

Vi har kompetens inom lantbruk, landsbygd, mat och miljö. Vi bedriver försöks- och utvecklingsverksamhet vilket bidrar till att vi alltid kan ge våra kunder den senaste kunskapen. Vår rådgivning är fristående, det vill säga helt fri från kommersiella och partipolitiska intressen. www.hushallningssallskapet.se

Hushållnings
sällskapet

